

Yleiset ohjeet toimintamerkin tekemiseen:

Vaalipöllö-merkki suoritetaan tekemällä alla listattuja ja esiteltyjä tehtäviä. Tehtäviä on yhteensä 17, joista 11 on tarkoitettu kaikille ikäkausille ja 4 viimeisintä vain tarpojille sekä sitä vanhemmille ikäkausille. Jokaiseen tehtävään on erilliset ohjeet osallistujien ikäkauden mukaan. Ohjeet ovat suuntaa antavia, ja esimerkiksi samoajat voivat halutessaan tehdä tehtäviä myös vaeltajille tarkoitettujen ohjeiden avulla.

Ohjeet on tehty helpottamaan tehtävien tekemistä, mutta niitä ei ole pakko noudattaa orjallisesti. Tärkeintä on, että tehtävän otsikossa mainittu asia tulee tehtyä. Esimerkiksi “askartelen vaalimainoksen” -tehtävän tehdäkseen täytyy askarrella vaalimainos, mutta toteutustapa on sinänsä vapaa. Toivomme, että ryhmänjohtajat kannustavat jokaista osallistumaan aktiivisesti tehtävien tekemiseen. On kuitenkin tärkeää huomata, että osallistuminen tarkoittaa eri tehtävien kohdalla eri asioita: sudenpennun ei tarvitse julkaista somepostausta itse, vaan riittää että hän on paikalla kun postausta suunnitellaan ja toteutetaan. Jokaisen ikäkauden edustajan tulee tehdä ikäkauden määrittämä määrä tehtäviä, jotta merkin voi saada. Alla olevasta listauksesta näkee, kuinka monta tehtyä tehtävää merkin saaminen kultakin ikäkaudelta vaatii.

Tehtävien määrä ikäkausittain:

SU	6
SE	6
TA	7
SA	8
VA	9
AI	9

TEHTÄVÄT JA OHJEISTUKSET:

1. Tutustun omaan vaalipiiriini. Tiedän mistä alueesta se koostuu.

2. Tiedän mikä on eduskunta ja mitkä ovat sen tärkeimmät tehtävät.
3. Leikin ryhmäni kanssa eduskuntavaaliihdistä leikkiä.
4. Tutustun WWW.PARTIOEHDOKKAAT.FI -sivustoon.
5. Tunnen partiolaisten eduskuntavaalitavoitteet
6. Tutustun eduskuntavaaliehtokkaan.
7. Tutustun ehdokkaiden vaalimainoksiin.
8. Askartelen vaalimainoksen.
9. Osallistun ryhmäni järjestämiin vaaleihin.
10. Tutustun äänestämiseen.
11. Osallistun vaalikahveihin.
12. Julkaisen eduskuntavaalit2023-temaisen somepostauksen.

Bonus: Vaalipassi

1.TUTUSTUN OMAAN VAALIPIIRIINI (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Ryhmä selvittää hakukoneen tai muun lähteen avulla oman vaalipiirinsä rajat ja siihen kuuluvat kunnat. Seuraavaksi ryhmä voi tarkastella vaalipiiriään suhteessa muihin vaalipiireihin ja miettiä, miksi se on eri kokoinen kuin vaikkapa Lapin piiri tai Helsingin piiri. Ryhmä selvittää, kuinka monta ehdokasta valitaan eduskuntaan omalta vaalipiiriltä, sekä mihin nämä luvut perustuvat ja missä niistä päätetään? Ovatko vaalipiirit edustettuna tasaisesti suhteessa asukaslukuunsa? Ryhmä pohtii miksi koko Suomi ei ole vain yksi yhtenäinen vaalipiiri? Mikäli äänestyskutsu on jo tullut, ryhmä voi katsoa valmiiksi, missä oma äänestyspaikka on. Halutessaan ryhmä voi sopia menevänsä yhdessä äänestämään. Esimerkiksi jos äänestyspaikalle on pitkä matka, voi ryhmä sopia kimpakyydeistä.

Ryhmä valitsee yhdessä yhden paikan tai asian, jota haluaisi kehittää oman vaalipiirinsä tai kuntansa sisällä, ja jonka edistämiseksi tarvittaisiin eduskunnan päätäntävaltaa. Kehittämisen kohde voi olla esimerkiksi uusi kansallispuisto tai parempi rautatieyhteys toiseen kaupunkiin, äänestysikärajan laskeminen kuntavaaleissa tms. Jos ryhmä pääsee yhteisymmärrykseen heitä kiinnostavasta kohteesta, ryhmä voi halutessaan tehdä aiheesta somepostauksen tai vaikka kirjeen

kansanedustajalle. Somepostauksen tekemällä teemme samalla tehtävän numero 11: Julkaisen Eduskuntavaalit2023-teemaisen somepostauksen. Tarkemmat ohjeet postauksen tekemiseen löytyvät kyseisestä tehtäväkohdasta.

Extra: Jos ryhmäämme kiinnostaa partion kehittäminen harrastuksena ja järjestönä, voimme myös tutustua partiolaisaloitteeseen, joka on partiolaisten oma minikansalaisaloite. Partiolaisaloitteen voi tehdä kuka tahansa jäsenmaksun maksanut partiolainen, ja jos aloitetta kannattaa yli 100 partiolaista, niin keskusjärjestö Suomen Partiolaiset ottaa sen käsittelyyn.

Tehtyihin partiolaisaloitteisiin pääsemme tutustumaan seuraavan linkin kautta: <https://osallistu.partio.fi/>

2.TIEDÄN MIKÄ ON EDUSKUNTA JA MITKÄ OVAT SEN TÄRKEIMMÄT TEHTÄVÄT (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Perehdymme yhdessä siihen, mikä eduskunta on, ja mistä siellä päätetään. Miten se eroaa esimerkiksi kunnanvaltuustosta tai EU-parlamentista? Miten uudet terveydenhoitoalueet ovat vaikuttaneet eduskunnan tai kuntien tehtäviin? Alla olevan kysymyslistan avulla voimme esimerkiksi järjestää kilpailun, jossa yritämme pareittain selvittää vastaukset listan kysymyksiin. Ensimmäisenä kaikkiin kysymyksiin oikeat vastaukset löytänyt pari voittaa. Voimme myös jakautua pienryhmiin ja tehdä eduskunta-aiheiset tietovisat (esim. Kahoot.it). Tietovisassa voimme kysyä ryhmäläisiltä eduskuntaan liittyviä kysymyksiä. Lopuksi voimme vuorotellen pelata pienryhmien tekemät tietovisat.

Voimme tutustua eduskunnan päätöksentekoon seuraamalla jotain eduskunnan kokousta. Voimme esimerkiksi tutustua etukäteen johonkin hallituksen kirjalliseen esitykseen (tulevien täysistuntojen esitykset löytyvät eduskunnan verkkosivuilta), ja sen jälkeen seurata täysistunnon käsittelyä asiasta. Tai voimme selata täysistunnon pöytäkirjan läpi ja etsiä päätöskohtia, jotka liittyvät meille tai lippukunnallemme tärkeisiin teemoihin tai omaan arkeemme. Voimme poimia asiakirjoista esimerkiksi kohtia, joissa puhutaan luonnosta tai harrastuksista. Sisällön lisäksi voimme pohtia myös asiakirjojen tyyliä: Onko teksti selkeää? Mitä kohtia emme ymmärrä? Onko jostain päätöksestä äänestetty?

Kysymyslista tehtävän toteuttamisen avuksi:

- Mikä on eduskunnan ja kunnanvaltuuston ero?
- Mistä kaikista asioista eduskunnassa päätetään?
- Mitä tekee Eduskunta? Entä hallitus?
- Mitä ovat valiokunnat tai ministeriöt?
- Mihin nuorten tai lippukunnan alueen asioihin eduskunnassa voidaan vaikuttaa?
- Kuka eduskuntavaaleissa voi asettua ehdolle?
- Miten eduskuntavaaleissa voi asettua ehdolle?
- Mitä ovat valtiopäivät, täysistunto, kyselytunti?
- Missä ministeriöissä päätetään esimerkiksi lapsille ja nuorille tärkeitä asioista?
- Keitä kansanedustajia omasta kunnastamme tai vaalipiiristämme on eduskunnassa?

3. LEIKIN RYHMÄNI KANSSA EDUSKUNTAVAALIAIHEISTA LEIKKIÄ (SU SE TA SA VA AI)

Tässä tehtävässä ryhmä pääsee leikkimään jotakin eduskuntavaaliaiheista leikkiä. Alla on lueteltuna kolme esimerkkileikkiä, jotka voi toteuttaa suoraan kokouksessa. Leikeillä voi esimerkiksi alustaa kokouksen aihetta tai testata ryhmäläisten osaamista kokouksen päättyessä. Vaihtoehtoisesti ryhmänjohtaja voi keksiä oman eduskuntavaaliteemaisen leikin. Helpoiten oman leikin keksiminen onnistuu muuntamalla jokin valmis ja tuttu leikki eduskuntavaaleihin sopivaksi. Leikkiä suunnitellessa on hyvä muistaa, että nuorimmille ikäkausille yksinkertainenkin leikki voi eduskuntapäätöksentekoon liitettynä olla haastava.

Hallitushippa

TA SA VA AI: Hallitushippa on muunnelma poliisi ja rosvo -leikistä. Osallistujat saavat leikistä eniten irti, jos he hahmottavat jo valmiiksi hallituksen rakenteen.

Leikkiä ennen osallistujat voivat selvittää esimerkiksi internetistä, millaisia rooleja ministereillä on hallituksessa. Leikin aluksi ryhmänjohtaja tai leikin vetäjä selventää yhteisesti kaikille ministerin tehtävät ja eri ministeriöt. Tämän jälkeen vetäjä valitsee yhden tai useamman osallistujan pääministeriksi ja valtiovarainministeriksi. Muut leikkijät ovat kansanedustajia hallitusneuvottelussa. Pääministeri ja valtiovarainministeri yrittävät ottaa kansanedustajia kiinni ja jakaa heitä ministeriöihin, jotka voivat sijaita eri puolilla pihaa. Leikkijät voivat pelastaa kansanedustajan ministeriöstä takaisin hallitusneuvotteluihin kertomalla hänelle toiveen, jonka toivoisivat hallituksen toteuttavan.

Mitä tiedät eduskuntavaaleista -leikki

SU SE TA SA VA AI: Leikki pohjautuu Väri-leikkiin. Leikin ideana on, että osallistujat ottavat eri kokoisia askeleita leikinjohtajan huutamien eduskuntavaaleihin liittyvien väittämien perusteella. Väittämien vaikeustasoa vaihtamalla leikki muovautuu eri ikäkausille sopivaksi. Ennen leikin aloittamista voidaan sopia millaisia askeltyyppejä leikissä käytetään (esimerkiksi tipu, kani, kukko tai jättiläinen) ja millaisia erilaiset askeleet ovat. Leikin alussa leikinjohtaja seisoo seinää vasten selin muihin. Muut osallistujat asettuvat lähtöviivalle noin 20 metrin päähän leikinjohtajasta. Leikinjohtaja huutaa yksitellen erilaisia väittämiä, kuten "Se, kuka tietää jonkin ministeriön nimeltä, saa liikkua kolme kukonaskelta eteenpäin" tai "Jos olet nähnyt vaalimainoksen, ota yksi jättiläisen askel". Jokaisen väittämän kohdalla leikinjohtaja voi päättää askelmäärän ja askeltyypin. Osallistuja, joka ensimmäisenä pystyy koskettamaan leikinjohtajaa ja huutamaan oman nimensä, on seuraava leikinjohtaja.

Esimerkkiväittämiä:

- Tiedän mikä eduskunta on.
- Tiedän missä eduskuntatalo sijaitsee.
- Tiedän jonkin ministeriön nimeltä.
- Tiedän milloin seuraavat eduskuntavaalit ovat.
- Tiedän kuka on Suomen pääministeri.
- Olen leikkinyt eduskuntavaaliaiheista leikkiä.
- Olen tehnyt Vaalipöllö-merkin tehtäviä.
- Olen nähnyt vaalimainoksen.
- Olen joskus äänestänyt. (ryhmän omissa tai oikeissa vaaleissa)

- Olen katsonut vaalivideon.
- Olen ollut vaaleissa ehdokkaana. (ryhmän omissa tai oikeissa vaaleissa)
- Olen vierailut vaalikojuilla.
- Olen käynyt äänestyspaikalla.
- Tunnen tai tiedän jonkun eduskuntavaaliehdokkaan.
- Haluaisin asettua ehdolle eduskuntavaaleissa.

Eduskunta-visa

TA SA VA AI: Tässä leikissä osallistujat jakautuvat 3–4 hengen joukkueisiin, jotka seisovat jonoissa niin, että kunkin jonon ensimmäinen seisoo vierekkäin samalla viivalla. Joukkueita vastapäätä seisoo leikinjohtaja, joka huutaa yksitellen erilaisia eduskunnan päätöksentekoon liittyviä väittämiä. Väittämän kuultuaan joukkueet miettivät, onko väite totta vai tarua. Jos väite on joukkueen mielestä totta, joukkueen jäsenet nousevat seisomaat ja nostavat kädet ylös sekä peukut pystyyn huutaen “Jee!”. Jos väittäminen on joukkueen mielestä tarua, joukkueen jäsenet menevät kyykkyyyn ja huutavat “Buu!”. Tämän jälkeen leikinjohtaja kertoo oikean vastauksen ja leikkijät voivat siirtyä seuraavaan väittämään. Leikkijät voivat muuntaa leikin myös kilpailuksi niin, että nopeimmin oikein vastannut joukkue saa pisteen.

Osallistujat voivat toteuttaa leikin esimerkiksi eduskunnan päätöksentekoon tutustumisen jälkeen, jolloin he voivat hyödyntää siinä esimerkiksi tehtävän 2 Kahoot-visoissa esiin tulleita väittämiä. Leikkijät voivat käyttää alla olevia esimerkkiväittämiä apuna. Osallistujien kannattaa etsiä väittämiin oikeat vastaukset jo etukäteen.

Esimerkkiväittämiä:

- Eduskunta säätää lakeja. (oikein)
- Eduskunta voi päättää mitä haluaa. (väärin)
- Eduskuntaa johtaa pääministeri. (väärin)
- Eduskunta päättää talousasioista. (oikein)
- Eduskunnassa on 200 kansanedustajaa. (oikein)
- Täysistuntoja voi seurata paikan päällä. (oikein)
- Täysistunnossa kuka tahansa voi saada puheenvuoron. (väärin)

- Täysistunnot voi katsoa myöhemmin tallenteena. (oikein)
- Eduskunnan asiakirjat ovat salaisia. (väärin)
- Eduskuntavaalit ovat neljän vuoden välein. (oikein)
- Eduskuntavaaleissa voi äänestää kuka tahansa. (väärin)

4. TUTUSTUN WWW.PARTIOEHDOKKAAT.FI - SIVUSTOON (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Vierailemme www.partioehdokkaat.fi -sivustolla ja tutustumme eduskuntavaalien partioehdokkaisiin. Voimme esimerkiksi jakautua ryhmiin ja tutkia sivustoa pienemmällä porukalla. Käymme yhdessä alla olevat kysymykset läpi ja etsimme niihin vastaukset ryhmittäin:

1. Montako ehdokasta sivustolla on yhteensä?
2. Ketkä ehdokkaat ovat meidän kunnastamme?
3. Löydämmekö ehdokkaita omasta lippukunnastamme?
4. Löydämmekö muita tuttuja partiolaisia?
5. Tiedämmekö tai tunnemmeko jonkun ehdokkaan jotain muuta kautta?

Tutustumme viimeiseksi Partioehdokkaat – sivustolta löytyviin ohjeisiin, jotka on tarkoitettu eduskuntavaaliehdokkaille. Mietimme niiden pohjalta, tietäisimmekö itse, miten ehdolle asettuminen tapahtuu ja miten sen voisimme tehdä. Voimme myös keskustella siitä, onko joku jo ollut ehdolla joissain vaaleissa ja kiinnostaisiko tulevaisuudessa asettua ehdolle eduskuntaan. Kirjoitamme lopuksi itsestämme esittelyt, jotka voisi lisätä sivustolle jos olisimme itse ehdolla eduskuntavaaleissa. Esittelyn kirjoittamisessa voimme käyttää apuna seuraavia kysymyksiä:

1. Mitä perustietoja kertoisin itsestäni esittelyssä?
2. Millainen kuvaus kertoisi tärkeimmät tiedot itsestäni jollekin tuntemattomalle?
3. Mitä teemoja ajaisin vaaleissa?
4. Millaisten asioiden edistäminen olisi minulle kaikista tärkeintä?

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, [partio-ohjelma.fi](https://www.partio.fi/partio-ohjelma.fi)

5. TUNNEN PARTIOLAISTEN EDUSKUNTAVAALITAVOITTEET

Suomen Partiolaisten eduskuntavaalitavoitteet löytyvät osoitteesta:

<https://www.partio.fi/nyt/partioehdokkaat/eduskuntavaalit/>

TA, SA, VA, AI: Ryhmä tutustuu Suomen Partiolaisten asettamiin eduskuntavaalitavoitteisiin [partioehdokkaat.fi](https://www.partio.fi) sivuilla. Tapoja tutustua on monia. Vartiossa voidaan pohtia, miten SP:n vaalitavoitteet eroavat poliittisten puolueiden vaalitavoitteista. Entä mitä tarkoittaa, että Suomen partiolaiset on poliittisesti sitoutumaton?

Ryhmä voi tutustua myös puolueiden tai yksittäisten ehdokkaiden tavoitteisiin tai vaalilupauksiin ja verrata niitä SP:n tavoitteisiin. Ryhmä voi miettiä:

- minkä puolueiden vaaliohjelmista löytyy saman suuntaisia tavoitteita kuin Suomen Partiolaisilla? (tämän voi yhdistää esimerkiksi tehtävään “Tutustun ehdokkaiden vaalimainokseen”)
- onko jonkun puolueen vaaliohjelma täysin ristiriidassa SP:n vaalitavoitteiden kanssa?

Ryhmä voi myös tavoitteita käsitellessään miettiä:

- edustavatko ne koko järjestölle tärkeitä asioita?
- Mikä on partion vaalitavoitteista mielestämme tärkein?
- Miten voisimme itse edistää näiden tavoitteiden edistymistä?
- Keksimmekö itse lisää vaalitavoitteita partiolle?
- Jos olisimme itse ehdolla, olisimmeko valmiita sitoutumaan partion tavoitteisiin ja ilmoittautuisitteko itse partioehdokkaaksi?
- olisiko jotain pitänyt jättää pois?
- olisiko jotain pitänyt lisätä?
- millaisia asioita Suomen Partiolaisten ei tulisi ajaa?

6. TUTUSTUN EDUSKUNTAVAALIEHDOKKAASEEN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Kutsumme meitä kiinnostavan eduskuntavaaliehdokkaan kokoukseemme vieraaksi. Ehdokas voi olla vaikka meille tuttu partiolainen tai joku muu tuntemamme henkilö. Jos ehdokas on jo jonkun poliittisen elimen edustaja, esim. kaupunginvaltuustossa, voi ryhmä ehdottaa tapaamista esim. kaupungintalolla. Valmistelemme ennen vierailua listan kysymyksistä, jotka haluamme esittää ehdokkaalle. Vierailun aikana voimme pyytää ehdokasta kertomaan omista vaaliteemoistaan sekä siitä, millaista on olla ehdokkaana. Voimme kysyä myös vinkkejä ehdolle lähtemiseen. Vierailun yhteydessä eduskuntavaaliehdokas voi myös selventää, miten valtion päätöksenteko toimii.

Jos vierailulle kutsumamme ehdokas ei ole partiolainen tai ei tunne partiotoimintaa, on vierailun alussa hyvä kertoa ehdokkaalle, mitä partio on. Partiota tuntevallekin vierailijalle voimme kertoa aluksi omasta lippukunnastamme ja ryhmästämme. Vierailun aikana voimme kertoa ehdokkaalle meille tärkeistä aiheista ja esittää toiveita tai parannusehdotuksia kunnan toimintaan liittyen. Voimme myös kertoa ehdokkaalle partion eduskuntavaalitavoitteista. Tätä varten voimme tutustua partion eduskuntavaalitavoitteisiin aktiviteetin numero 4 “Tutustun partioehdokkaat.fi -sivustoon” avulla. Partion eduskuntavaalitavoitteet ryhmä voi lyhyesti esitellä ehdokkaalle sivustolta löytyvän “Ehdokkaan taulun” avulla.

Jos vierailun järjestäminen lippukunnan kololle ei onnistu, voimme myös tavata ehdokkaan esimerkiksi videopuhelun välityksellä. Tehtävän voi toteuttaa etänä myös niin, että lähetämme valitsemallemme eduskuntavaaliehdokkaalle tekemämme sähköpostin tai videotervehdyksen.

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi
Vaikuttaminen, kuntavaikuttaminen, partio-ohjelma.fi
Vaikutan ympäristöön, minä ympäristöesimerkkinä, partio-ohjelma.fi

7. TUTUSTUN EHDOKKAIDEN VAALIMAINOKSIIN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Tuomme kokoukseen kaupungilla jaettuja lehtisiä tai sanomalehden, jossa on vaalimainoksia. Jos meillä on käytössämme internet-yhteys, voimme tutustua ehdokkasiin heidän vaalisivujensa kautta. Voimme myös katsoa ehdokkaiden vaalivideoita. Voimme tutustua mainoksiin myös eläytymällä kampanjapäällikön rooliin. Kampanjapäällikkönä pohdimme ehdokkaan mainonnan perusteella, millainen on ehdokkaan kohderyhmän edustaja. Voimme keskustella seuraavista kysymyksistä:

1. Millaisia erilaisia kohderyhmiä keksimme?
2. Kuulummeko itse johonkin kohderyhmään?
3. Millainen on kunkin tutkimamme mainoksen kohderyhmä?
4. Millaisissa kanavissa ehdokkaan kannattaisi mainostaa tavoittaakseen oman kohderyhmänsä?
5. Millaiset teemat kohderyhmän edustajaa kiinnostavat?
6. Olemmeko itse jonkun ehdokkaan kohderyhmää?
7. Vetoaako jokin mainoksista meihin?
8. Millaisen mainoksen tekisimme, jos olisimme itse ehdolla?

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi

8. ASKARTELEN VAALIMAINOKSEN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Askartelemme vaalimainokset. Voimme tehdä mainokset yksin, pareittain tai pienryhmissä. Mainoksessa esiintyvä ehdokas voi olla askartelija itse tai toinen ryhmäläinen. Voimme tehdä mainoksia myös ideaaliehdokkaista tai muista kuvitteellisista henkilöistä. Ryhmä tekee ehdokkaasta mainoksen eduskuntavaaleihin, ja pohtii vaalien teemoja. Valitsemme mainoksia tehdessä kullekin ehdokkaalle oman numeron, joka näkyy ehdokkaan mainoksessa.

Kirjoitamme mainokseen myös ehdokkaan nimen ja piirrämme tai otamme kuvan ehdokkaasta. Lisäksi voimme kirjoittaa tai piirtää ehdokkaan vaaliteemoja eli hänelle tärkeitä asioita vaalimainokseen. Voimme pohtia mahdollista kohderyhmää ja sitä, millainen mainos vetoaisi juuri meidän ehdokkaamme kohderyhmään. Voimme myös miettiä mahdollisia iskulauseita ja sitä, millaiset huudahdukset jäisivät ihmisten mieleen. Mainoksen formaatti voi olla mikä vain: esimerkiksi juliste, lappunen, Snapchat tai meemi. Paperisen mainoksen koristeluun voimme käyttää esimerkiksi tusseja, tarroja ja muita askartelutarvikkeita.

9. OSALLISTUN RYHMÄNI JÄRJESTÄMIIN VAALEIHIN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Järjestämme omat vaalit esimerkiksi johtajiston tapaamisessa. Äänestämme jostain yhdessä sovitusta ja meille tärkeästä aiheesta. Vaalipaneelissa muistamme perusteella mielipiteemme kattavasti ja haastaa muita osallistujia samaan.

Vaalien ohjeet:

1. Valitsemme aiheen, josta äänestämme.
2. Jakaannumme pienryhmiin ja päätämme ryhmän kesken oman ehdotuksemme äänestettävään asiaan liittyen. Pienryhmissä valitsemme myös edustajan vaalipaneeliin.
3. Vaalipaneelissa jokaisen pienryhmän edustajat esittelevät oman ryhmän ehdotuksen ja perustelevat sen muille ryhmille. Johtaja tai joku osallistujista voi toimia paneelin keskustelunjohtajana ja jakaa puheenvuoroja muille ryhmäläisille, jotka voivat esittää kysymyksiä.
4. Järjestämme lopuksi suljetun lippuäänestyksen, jossa halukkaat voivat vuorotellen toimia vaalivirkailijoina.
5. Vaalitulosten julkistamisen jälkeen voimme nauttia vaalikahvit, -mehut tai -kaakaot!

Voimme toteuttaa aktiviteetin myös järjestämällä “varjovaalit” eli valitsemalla ryhmällemme oman kuvitteellisen eduskunnan. Varjovaaleissa puolet ryhmästä voi ensin olla ehdokkaita ja puolet äänestäjiä, ja ensimmäisten vaalien jälkeen voimme vaihtaa rooleja. Voimme olla ehdolla omana itsenämme, tai valita itsellemme roolihahmot. Roolihahmo voi olla jokin kuvitteellinen henkilö tai vaikka

ideaaliehtokkaamme. Oman varjovaaliehtokkaan luomisessa voimme hyödyntää tehtävää 7: "Askartelen vaalimainoksen" siten, että valitsemme ehdokkaaksi henkilön joka esiintyy tekemässämme vaalimainoksessa.

Varjovaalien ohjeet:

1. Valitsemme itsellemme ehdokkaan. Ehdokas voi olla joko osallistuja itse tai joku kuvitteellinen henkilö.
2. Valitsemme ehdokkaallemme äänestysnumeron, tärkeimmät vaaliteemat ja iskulauseet. Näiden keksimisessä voi auttaa aktiviteetti 7: "Askartelen vaalimainoksen".
3. Järjestämme vaalitorin. Vaalitorilla jokainen ehdokas voi esitellä omia vaaliteemojaan ja vaalimainostaan äänestäjille. Äänestäjät eli toinen puolikas ryhmäläistä kiertävät ehdokkaiden pisteitä ja kyselevät heidän vaaliteemoistaan ja tavoitteistaan.
4. Järjestämme vaalipaneelin. Johtaja tai joku osallistujista voi toimia paneelin keskustelunjohtajana ja jakaa puheenvuoroja muille ryhmäläisille, jotka voivat esittää kysymyksiä ehdokkaille. Ehdokkaiden tehtävä on vastata kysymyksiin ja perustella vastauksensa mahdollisimman hyvin.
5. Järjestämme lopuksi suljetun lippuäänestyksen, jossa äänestäjät äänestävät valitsemaansa ehdokasta. Muistamme ensin laittaa esille jokaisen ehdokkaan vaalimnumeron. Vaalivirkailijana voi toimia ryhmänjohtaja tai halukas ryhmäläinen. Voimme myös pyytää toisen ryhmän johtajaa tai muuta paikalla olevaa lippukuntalaista toimimaan vaalivirkailijana.
6. Vaalitulosten julkistamisen jälkeen voimme nauttia vaalikalvit, -mehut tai -kaakaot!
7. Jos haluamme, niin voimme tässä vaiheessa vaihtaa rooleja ja järjestää vaalit uudestaan niin, että ehdokkaat ovatkin tällä kertaa äänestäjiä ja äänestäjät ehdokkaita.

Voimme keskustella vaalikalvien yhteydessä tai tehtävän tekemisen jälkeen erilaisista äänestys- ja vaalitavoista seuraavien kysymysten avulla:

1. Pitäisikö lippukunnan kokouksissa mielestänne käyttää avointa vai salaista äänestystapaa?

2. Mitä mieltä olemme sähköisestä äänestämisestä? Voisiko se onnistua esimerkiksi eduskuntavaaleissa?
3. Perehdymme enemmistövaalitapaan ja suhteelliseen vaalitapaan. Kumpi on mielestämme parempi?
4. Miten D'Hondtin menetelmä toimii? Suosiiko se tiettyjä osapuolia?

10. TUTUSTUN ÄÄNESTÄMISEEN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Käymme äänestämässä partioporukan, vanhempien tai kavereiden kanssa. Alle 18-vuotias vaeltaja voi lähteä muiden seuraksi äänestyspaikalle, vaikka ei itse saa vielä äänestää. Äänestyspaikkaan tutustumisen ja äänestämisen jälkeen keskustelemme yhdessä äänestämisestä ja sen merkityksestä. Apuna voimme käyttää seuraavia kysymyksiä:

1. Onko äänestäminen mielestämme vaikeaa?
2. Miksi ihmiset käyvät äänestämässä? Mitä syitä keksimme?
3. Jotkut eivät käy äänestämässä, mitä syitä keksimme äänestämättömyydelle?
4. Miksi äänestysikäraja on 18 vuotta? Pitäisikö sitä mielestämme laskea tai nostaa?
5. Miksi äänestyspaikalla ei saa kuvata?
6. Olisiko äänestyspakko mielestämme hyvä vai huono asia?
7. Pitäisikö äänestämisestä saada jokin palkinto?
8. Onko äänestäminen jokaisen kansalaisen velvollisuus?
9. Onko parempi jättää äänestämättä vai äänestää tyhjää?

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi

11. OSALLISTUN VAALIKAHVEIHIN. (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Äänestämisen tai äänestyspaikkaan tutustumisen jälkeen voimme käydä yhdessä vaalikahveilla. Vaalikahveille voivat osallistua kaikki äänestyspaikalla mukana olleet: vaalikahvittelu ei edellytä äänestämistä. Vaalikahvien yhteydessä voimme keskustella äänestämisestä, mutta äänestykseen liittyvistä asioista keskusteltaessa on hyvä muistaa vaalisalaisuuden periaate.

12. JULKAISEN EDUSKUNTAVAALIT2023-TEEMAISEN SOMEPOSTAUKSEN (SU SE TA SA VA AI)

VA AI: Julkaisemme eduskuntavaaleihin liittyvää sisältöä sosiaalisessa mediassa. Some-postaus voi olla esimerkiksi kuva, video tai vaikkapa yhteinen selfie. Liitämme postaukseen tunnisteet #partiolainenvaikuttaa, #partioscout ja #vaalipöllö. Voimme käyttää myös eduskuntavaalien omaa tunnistetta #eduskuntavaalit2023 sekä oman lippukuntamme tai ryhmämme tunnisteita. Muistamme myös kertoa kuvatekstissä, mitä postauksessamme tapahtuu! Postauksen voimme tehdä esimerkiksi kuntavaalipaneelista tai yhteisestä äänestysreissusta. Myös vaalikahveilta tai ryhmän omasta eduskuntavaali-aiheisesta kokouksesta saamme oivaa kuvamateriaalia. Muistamme kuitenkin pyytää luvan julkaisemiseen postauksessa esiintyviltä. Voimme julkaista postauksen esimerkiksi lippukunnan, oman ryhmämme tai jonkun ryhmän jäsenen some-tilillä.

13. TEEN VAALIKONEEN (TA SA VA AI)

VA AI: Teemme valitsemamme vaalikoneen ja keskustelemme tuloksista yhdessä. Voimme myös jakaa osallistujille eri vaalikoneet ja verrata tulosten lisäksi myös erilaisia vaalikoneita keskenään. Keskustelussa voimme käyttää apuna alla olevia kysymyksiä. Voimme keskustella myös vaalikoneiden merkityksestä varsinaista äänestyspäättöstä ajatellessa ja pohtia, onko itsellemme ehdotettu ehdokas arvoihimme sopiva. Voimme myös miettiä, minkä vaalikoneen koemme olevan luotettavin ja keskustella myös siitä, ehdottiko kone meille ehdokasta, jota voisimme oikeasti äänestää.

Kysymyksiä keskustelua varten:

1. Millaisia ehdokkaita vaalikone ehdotti meille?
2. Olimmeko yllättyneitä ehdotuksista?
3. Saimmeko muiden ryhmäläisten kanssa samoja ehdokkaita?
4. Oliko joku vaalikoneen meille ehdottamista ehdokkaista ennestään tuttu?
5. Mistä puolueista meille ehdotetut ehdokkaat olivat?
6. Oliko ehdotuksissa enimmäkseen saman puolueen ehdokkaita vai erilaisia ehdokkaita erilaisista puolueista?
7. Olivatko kysymykset mielestämme vaikeita?
8. Oliko jokin kysymys vaikea ymmärtää?
9. Äänestäisimmekö vaalikoneen ehdottamaa ehdokasta vai valitsisimmeko oman ehdokkaamme jollakin muulla perusteella?

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi

14. VIERAILEN EHDOKKAIDEN VAALITILAISUUKSISSA (TA SA VA AI)

VA AI: Selvitämme missä ja milloin eri ehdokkaat ovat tavattavissa paikkakunnallamme. Pohdimme, mitkä tilaisuudet meitä erityisesti kiinnostavat, mutta yritämme myös löytää eri puolueiden tilaisuuksia. Valitsemme teitä kiinnostavat tilaisuudet ja lähdemme yhdessä tutustumaan ehdokkasiin. Vierailemme vähintään kahden eri ehdokkaan tilaisuudessa. Yritämme päästä juttelemaan ehdokkaiden kanssa ja kertomaan heille partiotoiminnasta tai esittämään kysymyksiä meille tärkeistä aiheista. Voimme myös kysyä ehdokkailta partion eduskuntavaalitavoitteista ja siitä, ajaisivatko ehdokkaat näitä tavoitteita jos heidät valittaisiin eduskuntaan. Tutustumme tätä varten partion eduskuntavaalitavoitteisiin aktiviteetin numero X: "Tunnen partiolaisten eduskuntavaalitavoitteet" avulla. Partion eduskuntavaalitavoitteet ryhmäläiset voivat lyhyesti esitellä ehdokkaille sivustolta löytyvän Ehdokkaan taulun avulla.

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi

Vaikuttaminen, kuntavaikuttaminen, partio-ohjelma.fi

Vaikutan ympäristöön, minä ympäristöesimerkkinä, partio-ohjelma.fi

15. OSALLISTUN VAALIPANEELIIN (TA SA VA AI)

VA AI: Lähdemme porukalla seuraamaan vaalipaneelia. Ennen paneelia kannattaa kirjoittaa ylös yhdessä mietittyjä kysymyksiä, joita voisimme esittää panelisteille. Pohdimme paneelin jälkeen, osallistuiko paneeliin meihin vetoavia ehdokkaita. Entä vaikuttiko joku paneeliin osallistunut ehdokas juuri itsellemme sopivalta? Keskustelemme myös panelistien esiintymisestä ja siitä, miten jo valmiiksi tutut ehdokkaat suoriutuivat paneelista.

Tehtävän voi tehdä myös etänä, katsomalla jonkin median tai järjestön lähettämän paneelin. Ryhmä voi esimerkiksi katsoa vaalitentin, johon puolueiden puheenjohtajat osallistuvat. Katsoessamme paneelia kirjoitamme muistiin erityisen kiinnostavia kohtia paneelin sisällöstä ja esimerkiksi osallistujien esiintymisestä. Lopuksi puramme keräämämme ajatukset yhdessä ja keskustelemme siitä, millaisia ajatuksia paneeli herätti meissä. Alla apukysymyksiä keskusteluun:

1. Millaisen mielikuvan saimme ehdokkaista? Oliko joku hymyilevä? Entä ärtynyt?
2. Kuka ehdokkaista oli paras esiintyjä?
3. Kuka toi asiansa parhaiten esille?
4. Käsiteltiinkö paneelissa meitä kiinnostavia aiheita?
5. Hermoistuiko tai korottiko joku ehdokas ääntään?
6. Oliko jonkin ehdokkaan puhe epäselvää tai monimutkaista?
7. Oliko keskustelussa jokin kohta, jota emme ymmärtäneet?

Vastaavat aktiviteetit Partio-ohjelmassa:

VA: Vaikuttaminen, äänestäminen, partio-ohjelma.fi

Vaikutan ympäristöön, minä ympäristöesimerkkinä, partio-ohjelma.fi

16. OSALLISTUN RETKIVALTUUSTON TOTEUTTAMISEEN (TA SA VA AI)

VA AI: Vaeltaja- tai aikuisryhmän retkellä voimme toteuttaa retkivaltuuston niin, että vaaleissa ovat ehdolla kaikki retkelle osallistuvat. Jos kaikki haluavat päästä mukaan niin voimme järjestää useammat vaalit, esimerkiksi niin, että jokaisen ruokailun yhteydessä valitsemme uudet retkivaltuuston edustajat. Muistamme huolehtia siitä, että kaikki halukkaat pääsevät olemaan retkivaltuustossa.

Koko lippukunnan retkellä voimme toteuttaa retkivaltuuston tarpoja- ja samoajaikäisille osana näiden ikäkausien ohjelmaa. Tällöin meidän on erityisen tärkeää huolehtia siitä, että vaikka kaikki eivät olisi valtuutettuja samaan aikaan, niin jokainen halukas kuitenkin pääsisi kokeilemaan valtuutettuna toimimista.

Retkivaltuuston ohje:

Ryhmäläiset järjestävät retkivaltuuston ryhmän tai lippukunnan retkellä. Retken alussa tai ennakkokohtauksessa järjestetään retkivaltuustovaalit, joissa retken osallistujat ovat ehdolla. Vaaleilla valittu valtuusto osallistuu retken käytännön järjestelyihin retken johtajien opastuksella. Retkenjohtaja voi antaa retkivaltuustolle päätösvaltaa esimerkiksi ruokalistan tai iltanuotion laulujen osalta. Retkellä osallistujat voivat myös järjestää kysymyspaneelin, jossa retkivaltuuston jäsenten tulee perustella tehtyjä päätöksiä muille retkeläisille. Lopuksi osallistujat keskustelevat yhdessä siitä, miltä vaalit ja päätöksenteko tuntuivat.

Apukysymyksiä keskusteluun:

1. Millä perusteella äänestit ehdokastasi?
2. Miltä tuntui tulla valituksi tai olla tulematta valituksi?
3. Onko tehokkaampaa, että vartio saa itse päättää omista asioistaan, kuin että koko lippukunta päättää kaikkien ryhmien asioista?
4. Käyttikö retkivaltuusto päätösvaltaansa väärin?

Ohje roolileikkien ja muiden tehtävien purkukeskusteluun:

Tehtävän purkukeskustelun tarkoitus on tarjota osallistujille paikka kertoa niistä ajatuksista ja tunteista, joita tehtävä herätti. Lisäksi keskustelun ohjaajalla on tuhannen taalan paikka antaa osallistujille malli siihen, miten yhteiskunnallista keskustelua käydään asiallisesti ja kunnioittavasti.

Roolipelien alku

Ennen roolipelin aloittamista osallistujia voi olla hyvä lämmitellä leikillä, joka siirtää porukan leikin maailmaan ja ohjaa kohti päivän aihetta. Tähän tarkoitukseen sopii esimerkiksi tuttu leikki, jota on muokattu aiheeseen liittyväksi. Muistuta alussa, että roolipeli on vain leikkiä: eläytyä saa, mutta on hyvä muistaa olla menemättä henkilökohtaisuuksiin. Ennen leikin alkua sovitaan roolipelin pelisäännöt. Jos tiedät jo etukäteen, että jotkut ryhmän jäsenet saattavat ottaa leikin raskaasti, voi olla hyvä sopia turvasana, jonka sanominen johtaa leikin loppumiseen.

Tehtävän purku

Jos aihe tuntuu liian isolta palalta, kannattaa pyytää luotsi tai muu aikuinen avuksi tehtävän tekemiseen. Tämä voi olla erityisen hyödyllistä, jos ryhmässä ei usein keskustella yhteiskunnallisista tai henkilökohtaisista teemoista.

Hyviä keskustelunaloituksia:

1. Miltä harjoitus tuntui? Oliko vaikeaa tai helppoa?
2. Mikä yllätti?
3. Oletko aiemmin kohdannut samankaltaisia tilanteita? Millaisia?
4. Millaisia ajatuksia tehtävä herätti?
5. Saitko uusia näkökulmia vaikuttamiseen, päätöksentekoon tai vaaleihin liittyen?
6. Vaikuttaako tämä toimintaasi jatkossa? Miksi, miksi ei?

Purkuvaiheessa kannattaa antaa tilaa keskustelulle ja odottaa, että kaikki halukkaat uskaltavat avata suunsa. Jos johtaja huomaa, että joku ryhmäläisistä ei meinaa uskaltaa puhua, voi johtaja lempeästi rohkaista kysymällä, mitä hänellä on mielessä. Johtajan tulee kuunnella, mitä osallistujat sanovat, tekemättä olettamuksia ihmisten taustoista tai sitoumuksista.

Keskustelun ohjaajan on hyvä olla mahdollisimman neutraali. Pääsääntöisesti voi olla hyvä häivyttää oma mahdollinen puoluekanta, jotta osallistujat kokevat helpommaksi ilmaista omia näkemyksiään. Voi kuitenkin olla, että omien ajatusten ja arvojen jakaminen madaltaa osallistujien kynnystä kommentoida.

Jos joukossa on vahvoja kantoja, keskustelijaa voi haastaa näkemään asia toisestakin näkökulmasta. Toisaalta, jos vahvan kannan keskustelija ei osaa perustella näkökulmaansa, koeta auttaa häntä sanoittamaan mielipidettään.

On tärkeää, ettei osallistujien kantoja tyrmätä tai teilata. Jos muut osallistujat käyttäytyvät epäkunnioittavasti toisiaan kohtaan, esimerkiksi haukkumalla muiden mielipiteitä, ohjaajan tulee puuttua käytökseen jämäkästi. Eri mieltä saa olla, mutta keskustelussa tulee pyrkiä käsittelemään asioita ja punnitsemaan niiden eri puolia.

17. VAALIVALVOJAISET (VA AI)

Vartio järjestää vaalipäivänä vaalivalvojaiset esimerkiksi kololla tai jonkun vartiolaisen luona. Vaalivalvojaisten ideana on jännittää ääntenlaskennan tulosta. Ääntenlaskentaa ja keskustelua voi seurata suorana lähetyksenä esimerkiksi Yle Areenasta. Vaalivalvojaisia varten vartio voi tehdä oman vaalibingon, jossa tarkoituksena on ruksia ruutu silloin, kun ruudussa oleva asia tapahtuu lähetyksessä. Apuna voi käyttää alla olevia väittämiä ja keksiä lisäksi omia.

Väittämiä vaalibingoon:

1. Toimittaja joutuu toistamaan kysymyksensä.
2. Lähetyksessä haastatellaan tutkijaa.
3. Joku juo studiossa vettä.
4. Ennakkoäännet julkaistaan.
5. Vaaliasiantuntijat ottavat pikkutakkinsa pois
6. Ennakkoäänestysprosentti kasvaa
7. Yhteysongelma
8. Sami Borg studiossa
9. Joku on huolissaan nuorten äänestysprosentista

17. KÄYN ÄÄNESTÄMÄSSÄ (VA AI)

VA: Vartio järjestää yhdessä reissun äänestämään. Jos kaikkien ryhmän jäsenten äänestyspaikka on sama, voi ryhmä mennä virallisena vaalipäivänä. Muuten äänestys täytyy järjestää ennakkoäänestyksen aikana. Ryhmän kannattaa tarkistaa äänestyspaikan aukioloajat, jotta varmasti pääsee äänestämään. Aukioloajat ja paikat löytyvät monesti kunnan tai kaupungin verkkosivuilta.

Ennen äänestämistä kannattaa vielä tarkistaa oman ehdokkaan vaalinumero ja käydä nopeasti läpi vielä ehdokkaan tavoitteet ja toiveet tulevalle kaudelle.

Äänestyksen jälkeen voi ryhmä lähteä yhdessä vaikkapa vaalikalveille ja keskustella tunnelmista äänestyksen jälkeen. Täytyy kuitenkin muistaa, että vaikka tietenkin saa kertoa, ketä on äänestänyt, ovat kaikki oikeutettuja vaalisalaisuuteensa. Voi myös yhdessä pohtia, mitä tulevan eduskunnan ja hallituksen tulisi ensimmäisenä ottaa käsittelyyn.

AI: Myös aikuiset voivat koota lippukunnasta yhteisen porukan kenen kanssa lähtee äänestämään, mutta myös yksin voi aina mennä. Aikuiset voivat vaikkapa virallisena vaalipäivänä järjestää kololla vaalikalvit ja tuolloin pohtia tunnelmia vaaleista. Kuitenkin muistaen aina, että jokaisella on oikeus pitää vaalisalaisuutensa.

BONUS: VAALIPASSI (VA AI)

Vaalipassi on kaikille äänestysikään ehtineille suunnattu vaihtoehtoinen tapa suorittaa vaalipöllömerkki. Vaalipassi on erittäin hyvä esimerkiksi sellaisille vaeltajille tai aikuisille, jotka ovat äänestämässä ensimmäisissä vaaleissaan. Vaalipassissa suorittaja kulkee vaalipolkuaan koko vaalikevään läpi aina ehdokasvalinnasta äänestyskoppiin ja vaalivalvojaisiin asti. Vaalipassi sisältää paljon samoja suorituksia, kuin vaalipöllömerkin muut osiot. Vaalipassin avulla vaalipöllömerkin voi suorittaa joko yksin tai kaverin kanssa, ja se soveltuukin esimerkiksi vaeltajille, joilla ei ole vakituisia kokouksia.

Vaalipassin voi ladata ja tulostaa sivulta <https://partio-ohjelma.fi/>

Vaalipassissa on 14 eri tehtävää, joista osallistujan täytyy suorittaa vähintään kymmenen ansaitakseen Vaalipöllömerkin. Osa tehtävistä on pakollisia ja loput suorittaja saa valita vapaasti.